

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/38185 Gk.103

Sayı : 30824082/610- 1364
Konu : İstanbul Milletvekili
Dr. M. Sezgin TANRIKULU'nun
Yazılı Soru Önergesi

SÜRELİDİR
.../.../2014
29 Nisan 2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) TBMM'nin 06.02.2014 tarihli ve 43452547-120.00-277974 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 12.02.2014 tarihli ve 31853594-610-2-7495/1023 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Dr. M. Sezgin TANRIKULU'nun; 3. Havalimanı İnşaatı Projesi için verilen kamulaştırma kararı hakkında, Sayın Başbakanımıza yönelttiği Sayın Başbakanımızın da Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri TBMM 738185 Esas sayılı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

İdris GÜLLÜCE
Bakan

EK:

-Cevap Yazısı (1 Adet, 3 Sayfa)

Dağıtım:

Gereği:

-TBMM Başkanlığına

Bilgi:

-Başbakanlığa

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN DR. M. SEZGİN TANRIKULU'NUN
TBMM 7/38185 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Resmi Gazetede yayınlanan Bakanlar Kurulu kararıyla, 3. Havalimanı inşaatı için İstanbul'da, Arnavutköy İlçesi, İmrahor, Tayakadın ve Yeniköy köyleri ile Eyüp ilçesi, Ağaçalı, Akpınar ve İhsaniye köylerini kapsayan bir bölgenin TOKİ tarafından, kamulaştırma kararının yasanın "Milli Müdafaa" kapsamında "Yurt Savunması İhtiyacı" hükmüne dayanarak yapıldı. Kamulaştırma kapsamında bölgede 2 milyon 513 bin ağaç, 70'i aşkın sulak alan, Alibeyköy Barajını besleyen 3 dere bulunmaktadır. Kamulaştırma kararına ek olarak konulan harita, kamulaştırılan bölgedeki ormanlık alanları boşaltılarak, başka yere taşınacak köyleri ve dereleri de kapsamaktadır. Kararın ekinde bulunan harita ile 6 bin 172 hektarı orman alanı olmak üzere 7 bin 650 hektar alan kamulaştırılmıştır. Buna göre, kamulaştırılan alanda 20 bin futbol sahası büyüklüğünde ormanlık alan olduğu, söz konusu ormanlık alanın, ÇED raporunda da belirtildiği, ormanlık alanın 2 milyon 513 bin ağaçtan oluştuğu belirtilmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) Bu kamulaştırma kararı için "yurt savunması" hükmü neden kullanılmaktadır? Kamuoyunun bilmediği herhangi bir savaş durumu bulunmakta mıdır?
- 2) Bu kamulaştırmanın gerçekçi olmayan bir nedene dayandırılması, bu kamulaştırmanın hakkaniyetten uzak yapılmasına neden olacak mıdır?
- 3) Kamulaştırılan bölgede 2 milyon 513 bin ağaç, 70'i aşkın sulak alan, Alibeyköy Barajını besleyen 3 dere bulunmaktadır. İstanbul'un su sıkıntısının gündemde olduğu bugünlerde, bu kamulaştırma ile var olan su kaynakları olumsuz etkilenmeyecek midir? Azalan bu su kaynakları için hangi önlemler alınmıştır?
- 4) Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca onaylanan ÇED Raporunda; "Proje inşaat aşamasında bu yapay geçici su birikintilerinin suları, kullanma ve sulama suyu olarak kullanılacaktır. Daha sonra hafriyat ve dolgu malzemesi ile doldurulacaktır. Dolayısıyla, sulak alan vasfını yitirecektir. Bu alanlar ve yakınlarındaki sucul yaşam ve canlı yaşam yok olacaktır" şeklinde ifade edilmektedir. Bakanlığın kabul ettiği bu ÇED raporunda yer alan, su alanlarını olumsuz etkileyecek bu yapılaşma su zengini olmayan İstanbul'u nasıl etkileyecektir?
- 5) Bu kamulaştırma kararı ile 6 bin 172 hektarlık ormanlık alan olumsuz etkilenecek olması, İstanbul'un ciğeri olan bu ormanları nasıl etkileyecektir? Bu kamulaştırma ile ormanlık alanlarda oluşacak tahribat nasıl telafi edilecektir?
- 6) Bu alanda yatırımcılara verilen rüzgâr enerji santrali lisansları nasıl etkilenecektir?

CEVAPLAR:

- 1) İstanbul İli sınırları içerisinde olası bir afet riskini bertaraf etmek için "Rezerv Yapı Alanı" olarak belirlenecek bölgelerde hedeflenen uygulamaları gerçekleştirmek amacıyla Bakanlığımız ile Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ve Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş. arasında 08.08.2012 tarihinde işbirliği protokolü imzalanmıştır.

Bu kapsamda, Bakanlar Kurulunun 13.08.2013 tarih ve 2012/3573 sayılı Kararı ile İstanbul'un Avrupa yakasında bulunan ve güneyinde Marmara Denizi ile kuzeyinde Karadeniz'e kadar uzanan ve içerisinde 3. Havaalanı İnşaatı Projesini de kapsayan toplam 38.500 hektarlık sahanın, yeni yerleşim alanı olarak kullanılması hususunda Bakanlığımız yetkilendirilmiş olup, adı geçen bölgeyi de kapsayan toplam 42.300 hektarlık alan 6306 sayılı Kanun kapsamında 15.11.2012 tarih ve 17687 sayılı Bakanlık Olur'u ile "Rezerv Yapı Alanı" olarak belirlenmiştir.

Dolayısıyla, İstanbul 3. Havaalanı Kamulaştırma çalışmaları "yurt savunması" diye bir hükümlerle yapılmamaktadır. Yapılan çalışma tamamen kamu yararı gözetilerek, kamusal tesis alanı kamulaştırmasından ibaret olup, bölgedeki acele kamulaştırma işlemleri; 2942 sayılı Kanununun 27 nci maddesinde bulunan "3634 sayılı Milli Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun uygulanmasında yurt savunması ihtiyacına veya aceleliğine Bakanlar Kurulunca karar alınacak hallerde veya özel kanunlarla öngörülen olağanüstü durumlarda..." hükmüne istinaden yürütülmektedir.

2) "İstanbul 3. Havaalanı Projesi" sınırları içerisindeki taşınmazların kamulaştırılma; Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının 15.01.2013 tarih ve 4727 sayılı Oluru ile Kamu Yararı Kararı alınması üzerine başlanmış olup, bu hususta gerçekçi olmayan herhangi bir işlem bulunmamakta ve sürdürülen çalışmalarda tamamen kamu yararı gözetilmektedir.

Diğer taraftan, söz konusu alana ilişkin olarak 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 8. maddesi gereği, uzlaşma görüşmelerinin yapılması ve uzlaşmalarda anlaşma sağlanamaması durumunda ilgili mahkemelere müracaat edilerek, açılacak bedel tespiti ve tescil davaları sonucunda mahkemelerce tespit edilecek değerler üzerinden taşınmazların TOKİ adına tescil edilmesi çok uzun zaman alacağı düşüncesiyle bölgenin mülkiyet birliğinin sağlanması hedeflenmiştir. İstanbul 3'üncü Havaalanı Projesinin bir an evvel başlatılabilmesi için bölgedeki kamulaştırma işlemlerinin bir an evvel sonuçlandırılması gerekmektedir.

1164 sayılı Kanun amaçlarında 2942 sayılı Kanun hükümlerine göre kamulaştırmasına karar verilen ve İstanbul 3. Havaalanı Projesinin gerçekleşeceği saha içerisinde kalan Arnavutköy ilçesi İmrahor, Tayakadın ve Yeniköy köyleri ile Eyüp ilçesi Ağaçalı, Akpınar ve İhsaniye köylerinin bulunduğu alanda kamulaştırma çalışmalarının tamamlanmasını müteakip, kamulaştırılan taşınmazlar İstanbul 3. Havaalanı Projesinin gerçekleştirilebilmesi amacıyla, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına tahsisi için Hazineye devredilecektir.

3, 4) Bilindiği üzere, 31.12.2004 tarih ve 25687 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nde, yeraltı ve yerüstü su kaynakları potansiyelinin korunması ve en iyi biçimde kullanımının sağlanması amacıyla, su kirlenmesinin önlenmesini sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu bir şekilde gerçekleştirmek üzere gerekli olan hukuki ve teknik esaslar belirlenmiş olup, içme ve kullanma suyu temin edilen kıta içi yüzeysel su kaynaklarının havzalarındaki uygulamalara ilişkin hukuki ve teknik esaslar ilgili yönetmeliğin 16. ve 20 nci maddelerinde tanımlanmıştır.

Ayrıca, 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü'nün Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanuna dayanarak, Büyükşehir Belediyeleri Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlükleri tarafından içme ve kullanma suyu temin edilen kaynakların korunması amacıyla Bakanlığımız uygun görüşü doğrultusunda Havza Koruma Yönetmelikleri çıkartılmakta ve uygulanmaktadır. Bu çerçevede; 3. maddede yer alan ve İstanbul İline içme ve kullanma suyu sağlayan Alibeyköy Barajının korunmasıyla ilgili görev, yetki ve sorumluluk 2560 Sayılı Kanun ile İSKİ (İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü)'ne aittir.

Söz konusu proje alanı etrafında bulunan Terkos Barajı, Alibey Barajı ve hâlihazırda planlama çalışmaları devam eden Pirinççi Barajı ile bu barajları besleyen diğer su kaynakları ile ilgili olarak 09.04.2013 tarihinde gerçekleştirilen İnceleme Değerlendirme Komisyonu 1. Toplantısı'nda DSİ Genel Müdürlüğü, İSKİ Genel Müdürlüğü, Orman ve Su İşleri Bakanlığı-Su Yönetimi Genel Müdürlüğü'nün uygun görüşleri alınmıştır.

Yukarıda belirtilen kurumların görüşleri doğrultusunda, Nihai ÇED Raporunda “Söz konusu proje alanı, hâlihazırda planlama aşaması devam eden Pirinççi Barajı uzun mesafe koruma alanında kalmakta ve mevcuttaki Terkos Barajı orta mesafe koruma alanına ve uzun mesafe koruma alanına, proje alanının güney sınırı ise Alibey Barajı uzun mesafe koruma alanına girmektedir. İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünün 16.04.2013 Tarih ve 190504 Sayılı yazısında belirtildiği üzere söz konusu proje alanı içinde orta ve uzun mesafeli koruma alanlarında yapılaşma ve faaliyet yönünden İSKİ İçme suyu Havzaları Yönetmeliği hükümlerine göre havaalanı yapımını engelleyen bir hüküm bulunmamaktadır. Konu ile ilgili İSKİ ve DSİ 14. Bölge Müdürlüğü ile ortak çalışmalar yürütülerek gerekli izinler ve tedbirler alınacaktır. Ayrıca, proje alanının Terkos Barajı orta mesafe koruma alanına giren kısmında herhangi bir yapılaşmaya gidilmeyecektir.” Hükümlerine yer verilmiş olup, ayrıca inşaat başlanmadan önce bu kurumlardan gerekli izinlerin alınacağı taahhüt edilmiştir.

5,6) Nihai ÇED raporunun 3.15 bölümünde ise, “Proje için seçilen alan 76.500.000 m2 olup, bu alanın yaklaşık 61.720.000 m2’si kayıtlarda orman alanı olarak görünüyorsa de bu alanın çok büyük bir kısmının orman vasfını yitirmiş eski maden sahalarından oluştuğu görülmektedir. 09.04.2013 tarihinde gerçekleştirilen İnceleme Değerlendirme Komisyonu 1. Toplantısında; ağaçların kesilmesi veya taşınması ile ilgili yetkinin Orman Genel Müdürlüğü’ne ait olduğu belirtilmiştir. Proje alanındaki tüm ağaçların orman emvaline kazandırılması, taşıma ve benzeri işlemleri ÇED’in gerekliliği olarak Orman Genel Müdürlüğü’nün mevzuatına uygun olarak şekilde yapılacaktır. Ayrıca; proje kapsamında ıslah edilen havalimanı arazisinde ağaçlandırma yapılacağı gibi Arnavutköy ve Eyüp Belediyeleri olmak üzere yakın belediyeler ile gerekli görüşmeler yapılacak ve belediyelerin ağaç talepleri dikkate alınarak, söz konusu ağaçların bir kısmının taşınması sağlanabilecektir.” İfadesi yer almaktadır. Bu alan içerisinde kalan RES projeleri lisanslarına ait işlemler EPDK tarafından yürütülmekte olup, nihai karar EPDK tarafından verilecektir.

Ayrıca, Orman ve Su İşleri Bakanlığınca söz konu havaalanı projesi için 6173 hektarlık alanda ön izin verilmiştir. Proje nedeniyle kesilen ve kesilecek olan ağaç sayıları henüz bilinmemekte olup, kesin rakam proje tamamlanmasından sonra belirlenecek olup, kesilecek her ağacın yerine de 5 katı ağaç dikiminin gerçekleştirilmesi planlanmıştır.